

Du nhập thể chế

MPP4 – G3
21/02/2012

Lưu ý: làm việc nhóm và bài tập cá nhân

- 21/02: Đăng ký nhóm và dự kiến đề tài
- 28/02: Đăng ký chính thức đề tài

Kiểm tra bài đọc (2): 10.20-10.35 Thứ 3: 21/02/2012

- Theo Fukuyama, những kiến thức nào về quản trị nhà nước có thể được chuyển giao và khả năng chuyển giao của chúng như thế nào?
- Fukuyama đã dựa vào những lý thuyết nào để giải thích tính hiệu quả của nhà nước như một tổ chức?

Lưu ý:

- Học viên: Không phải chép đề

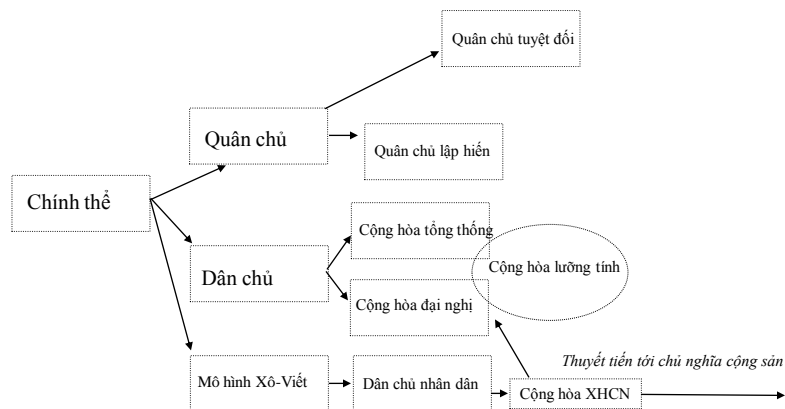
Fukuyama: Các kiến thức có thể chuyển giao được về quản trị nhà nước

Các kiến thức có thể chuyển giao	Ngành/Lĩnh vực kiến thức	Mức độ có thể chuyển giao
Thiết kế tổ chức nhà nước và quản lý hành chính công	Quản lý, Hành chính công, Kinh tế	Cao
Thiết kế thể chế dân chủ (như bầu cử, chế độ dân chủ đại diện..)	Khoa học chính trị, Kinh tế, Luật	Vừa
Tính chính danh/chính đáng của thể chế	Khoa học chính trị	Vừa – Thấp
Các yếu tố xã hội, văn hóa của thể chế nhà nước	Xã hội học, Nhân chủng học	Thấp

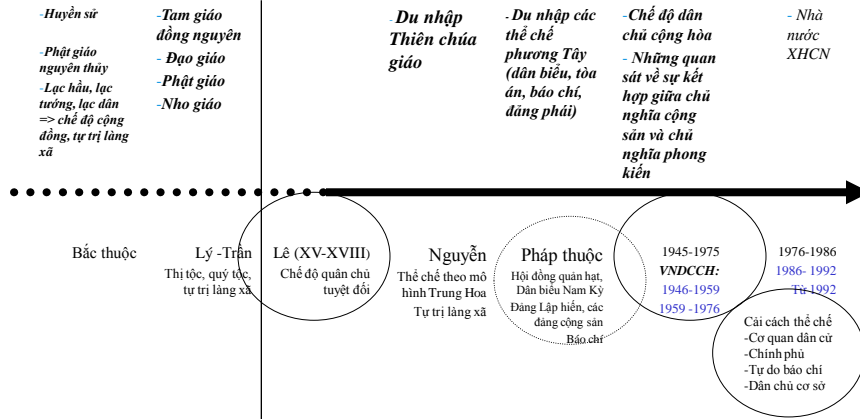
Những nhà nước yếu kém => thảo luận tìm cách giải thích hiệu quả nền hành chính công

- Kinh tế học thể chế và lý thuyết về tổ chức
 - Mục tiêu không rõ ràng
 - Chi phí đại diện và động cơ lợi ích
 - Phi tập trung hóa và ủy quyền cho người thừa hành (discretion)
- Luật => Quản trị nhà nước => Quản lý công => Lãnh đạo
- Những kinh nghiệm xây dựng năng lực thể chế cho các quốc gia đang phát triển
 - Tạo nên sự khác biệt: các điều kiện địa phương
 - Tiêu chí tài trợ phát triển: Ownership (Làm cho nước nhận tài trợ có động cơ tham gia và phát triển dự án)

Khái niệm cơ bản về chính thể

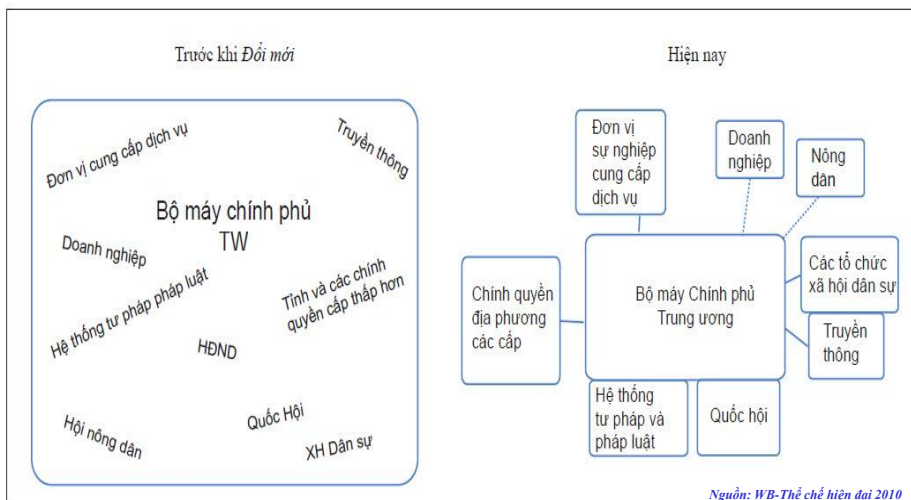

Tổng quan về quá trình du nhập các thể chế xã hội vào Việt Nam

>MPP4 02/2012

Hình 1.1. Nhà nước phân cấp và giao quyền

Nguồn: WB-Thể chế hiện đại 2010

>MPP4 02/2012

Du nhập chính thể giai đoạn 1950-1960

- **Sự lãnh đạo toàn diện của Đảng Lao động Việt Nam**
 - Đảng kiểm soát nền kinh tế (hợp tác hóa, quốc doanh)
 - Đảng kiểm soát nhà nước (nhân sự, chính sách, không tam quyền phân lập)
 - Không thiết lập nghị viện theo HP 1946, duy trì Quốc hội
 - Từ bỏ tòa án độc lập, giảm vai trò của pháp luật thay bằng các NQ
 - Đảng kiểm soát quân đội
 - Đảng kiểm soát báo chí (tuyên truyền)
 - Đảng kiểm soát các đoàn thể quần chúng (tổ chức chính trị, tổ chức chính trị-xã hội, tổ chức xã hội nghề nghiệp)
- **Lưu ý: sự du nhập mô hình này diễn ra thành công, kể cả sau khi Trung Quốc chấm dứt viện trợ => mô hình được duy trì => vì sao du nhập thành công?**
- **Lưu ý: Hòa Kỳ xuất khẩu mô hình chính thể sang Nam Việt Nam => thất bại?**

Du nhập hệ thống chính trị giai đoạn 1975-1986

- **Mô hình Xô-Việt**
 - ⇒ Đảng lãnh đạo toàn diện (quân đội, nhân sự, báo chí...)
 - ⇒ Bộ máy nhà nước: Hội đồng bộ trưởng, Hội đồng nhà nước => pháo đài cấp huyện => UBHC đổi thành UBND
 - ⇒ HTX, xí nghiệp quốc doanh, liên hiệp xí nghiệp quốc doanh
- **Lưu ý: Sau khi Liên Xô tan rã, mô hình tuy được cải biên song vẫn duy trì thành công các hệ chuẩn của Xô-Việt => lý do vì sao thu nhập thể chế thành công?**

Du nhập thể chế sau 1986

- Chế độ khoán trong nông nghiệp => quyền tài sản tư nhân
- Từ 1992 cho đến nay: cổ phần hóa => công ty hóa các DNNN
- Ghi nhận và bảo hộ thành phần kinh tế tư nhân
- Khả năng có thể so sánh được của các chính sách cải cách kinh tế và cải cách thể chế của Trung Quốc và Việt Nam
 - Mở cửa nền kinh tế, hội nhập kinh tế thị trường quốc tế, bảo vệ sở hữu tư nhân, tự do kinh doanh
 - Phi tập trung hóa, chuyển đổi từng bước vai trò của nhà nước trong đời sống kinh tế
 - Dân chủ hóa đời sống chính trị, song vẫn đảm bảo sự lãnh đạo của Đảng Cộng Sản (kiểm soát quân đội, nhà nước, báo chí, đoàn thể xã hội)
- Lưu ý: Du nhập kinh nghiệm và nhiều dấu hiệu du nhập mô hình, song không có viện trợ và cổ vấn từ Trung Quốc => vì sao?

➤MPP4 02/2012

Kết luận

- Thể chế có thể du nhập, có thể thay đổi đạt mức tương thích, song thành công hay thất bại phụ thuộc vào nhiều ẩn số:
 - Sự tương thích với tư tưởng, tinh thần, triết lý của tầng lớp cai trị hay cảm quyền => các nhóm kiểm soát tài nguyên
 - Mô hình mang lại lợi ích cho số đông dân chúng, được dân chúng đón nhận và sử dụng => lựa chọn tập thể trong xã hội
 - Mô hình tương thích với các yếu tố văn hóa truyền thống của quốc gia du nhập thể chế (bổ sung, thay thế, đối kháng của các thể chế phi chính thức)
- Có thể thảo luận các ẩn số khác (chiến tranh, khủng hoảng, số phận, định mệnh)

➤MPP4 02/2012

Nội dung đọc thêm

- Joern Dosch et al, *The Impact of China on Governance Structures in Vietnam*, German Development Institute, Discussion Paper 14/2008
- Liesbet Steer et al, *Formal and Informal Institutions in a Transition Economy: The Case of Vietnam*, World Development 2010
- Giới thiệu tổng quan các công trình của GS Daron Acemoglu